

МОНГОЛ УЛСЫН ХҮНИЙ ЭРХИЙН ҮНДЭСНИЙ КОМИСС

МОНГОЛ УЛСЫН ХҮНИЙ ЭРХИЙН ҮНДЭСНИЙ КОМИССЫН
2026 ОНЫ ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төлөвлөгөөг хянасан:

Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын дарга

Төсвийн Ерөнхийлөн захирагч

Д.Сүнжид

2026 оны 01 дүгээр сарын 15

Төлөвлөгөө баталсан:

Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын

Тамгын газрын даргын албан үүргийг түр орлон гүйцэтгэгч

Төсвийн Шууд захирагч

Т.Ихтамир

2026 оны 01 дүгээр сарын 15

МОНГОЛ УЛСЫН ХҮНИЙ ЭРХИЙН ҮНДЭСНИЙ КОМИССЫН 2026 ОНЫ ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Д/д	Стратеги төлөвлөгөө болон үндэслэж байгаа бусад бодлогын баримт бичиг, хууль тогтоомж	Төсөв	Шалгуур үзүүлэлт	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин	Хугацаа (улирал)	Хариуцах нэгж
НЭГ.СТРАТЕГИЙН ЗОРИЛГО, ЗОРИЛТЫГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА							
СТРАТЕГИЙН ЗОРИЛГО НЭГ.Монгол Улсын хууль, тогтоомж, бодлого, шийдвэрийг хүний эрхийн зарчим, хэм хэмжээнд нийцүүлэхэд дэмжлэг үзүүлнэ.							
Зорилт 1.1. Монгол Улсын хүний эрх, эрх чөлөөний төлөв байдлын индексийг хэрэглэх аргачлалыг боловсруулна.							
1	Арга хэмжээ 1.1.1.Хүний эрхийн үндэсний индекс тооцох гарын авлага боловсруулах.	Улсын төсөв	Боловсруулж, сурталчилсан гарын авлагын тоо	0	1	1-4	СДШХ
Зорилт 1.2. Хууль тогтоомж, бодлогын баримт бичиг боловсруулахад хүний эрхэд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ хийх аргачлал, чадавхыг сайжруулна.							
2	Арга хэмжээ 1.2.1.Хууль тогтоомж, захиргааны байгууллагын шийдвэрийн төсөлд хүний эрхэд нөлөөлөх байдлын үнэлгээ хийх аргачлал (удирдамж) боловсруулах.	Улсын төсөв	Батлуулсан аргачлалын тоо	0	1	1-4	СДШХ
3	Арга хэмжээ 1.2.2.Комиссын захиалгаар гүйцэтгэх хүний эрхийн судалгааны ажилд тавих шаардлага, судалгааны ажлын явцад хяналт тавих, гүйцэтгэлийн үр дүнг хүлээн авах аргачлал боловсруулах.	Улсын төсөв	Батлуулсан аргачлалын тоо	0	1	1-4	СДШХ
4	Арга хэмжээ 1.2.3.Хүний эрхийн дүн шинжилгээ хийх жишиг удирдамж (аргачлал) боловсруулах.	Улсын төсөв	Боловсруулсан удирдамжийн тоо	0	1	1-4	СДШХ
5	Арга хэмжээ 1.2.4.Цахим технологийн хүний эрхэд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний аргачлалыг боловсруулах.	Улсын төсөв	Боловсруулсан аргачлалын тоо	0	1	1-4	ХХМХХ
6	Арга хэмжээ 1.2.5.Хүний эрхийн чиглэлээр ажилладаг судлаачдын “Хүний эрхийн судалгааны чанар, үр нөлөөг нэмэгдүүлэх нь” хэлэлцүүлэг зохион байгуулах.	Улсын төсөв	Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо	0	1	2	СДШХ, ХХМХХ, ХЭХХ
Зорилт 1.3. Хүний эрхийг хангах, хамгаалах төрийн бодлого, хууль эрх зүйн орчныг сайжруулахад идэвхийлнэ.							
7	Арга хэмжээ 1.3.1.Монгол Улс дахь хүний эрх, эрх чөлөөний байдлын	Улсын төсөв	Хуульд заасан огноо	03/31	03/31	1-2	Нийт хэлтэс, тасаг, ИНЗ

	талаарх 25 дахь илтгэлийг боловсруулж, УИХ-д хүргүүлэх.						
8	Арга хэмжээ 1.3.2.Хүний эрх, эрх чөлөөний байдлын талаарх 24 дэх илтгэлийг хэлэлцсэнтэй холбогдуулан авах зарим арга хэмжээний тухай УИХ-ын 2025 оны 77-р тогтоолын хэрэгжилтэд дүн шинжилгээ хийх.	Улсын төсөв	Тогтоолын хэрэгжилтийн хувь	50	55	1	СДШХ, ЗУХ
9	Арга хэмжээ 1.3.3.Монгол Улсын хууль тогтоомжийг 2028 он хүртэл боловсронгуй болгох үндсэн чиглэлийн хүрээнд тодорхойлсон болон хүний эрхийг хангах, хамгаалахад ач холбогдолтой хууль тогтоомжид санал өгөх.	Улсын төсөв	Хуульд заасан хугацаа, (хоног)	30	30	1-4	СДШХ
10	Арга хэмжээ 1.3.4.“Шүгэл үлээгчийн эрх зүйн байдлын тухай хууль”-ийн төслийг боловсруулах ажлын хэсэгт ажиллах.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	ХЭХХ
11	Арга хэмжээ 1.3.5.Монгол Улс дахь хүний эрх, эрх чөлөөтэй холбоотой аливаа асуудлаар Комиссын санал, зөвлөмжийг боловсруулж, эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтан, хуулийн этгээдэд хүргүүлэх, хэрэгжилтэд хяналт тавих, тайлагнах.	Улсын төсөв	Санал, зөвлөмж боловсруулах үйл ажиллагааны хувь	0	100	1-4	СДШХ, ХЭБХ, ХХМХХ, ХЭХХ, ГХШХ
12	Арга хэмжээ 1.3.6.Монгол Улсын хууль тогтоомжийг хүний эрхийн олон улсын гэрээ, конвенцод нийцсэн байдалд дүн шинжилгээ хийж, давхардал, хийдэл, зөрчлийг тодорхойлно.	Улсын төсөв	Дүн шинжилгээ хийсэн хуулийн тоо	0	2	1-4	СДШХ
Зорилт 1.4.Хүний эрхийг хангах үндэсний бодлогын баримт бичгийг батлах, хэрэгжүүлэхэд бодлогын түвшинд хамтран ажиллана.							
13	Арга хэмжээ 1.4.1.“Хүний эрхийг хангах үндэсний хөтөлбөр II”-ийг шинэчлэн боловсруулах ажилд манлайлж оролцох.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	СДШХ
СТРАТЕГИЙН ЗОРИЛГО ХОЁР.Хүний эрх, эрх чөлөөний хэрэгжилтэд үр дүнтэй хяналт тавьж, бодитой, эерэг өөрчлөлт гаргана.							

Зорилт 2.1. Монгол Улсын Үндсэн хууль, хууль, олон улсын гэрээгээр баталгаажуулсан хүний эрхийн хэрэгжилтэд үр нөлөөтэй хяналт тавих, энэ чиг үүргийг хэрэгжүүлэх, механизм, арга зүйг боловсронгуй болгоно.

14	Арга хэмжээ 2.1.1.Хүний эрх, эрх чөлөө зөрчигдсөн талаарх гомдол, мэдээлэл хүлээн авах, хуульд заасан хугацаанд шийдвэрлэх, хариу өгөх.	Улсын төсөв	Хүний эрх, эрх чөлөө зөрчигдсөн тухай гомдол шийдвэрлэлтийн хувь	75	78	1-4	ГХШХ, ХХМХХ, ХЭХХ, ОНХТ
15	Арга хэмжээ 2.1.2.Гомдол, мэдээллийн мөрөөр хяналт шалгалт хийх.	Улсын төсөв	Хяналт, шалгалтын үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	ГХШХ, ХХМХХ, ХЭХХ
16	Арга хэмжээ 2.1.3.Комиссын дарга, гишүүний санаачилгаар хяналт шалгалт хийх.	Улсын төсөв	Хяналт, шалгалтын үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	ГХШХ, ХХМХХ, ИНЗ
17	Арга хэмжээ 2.1.4.Комиссын гишүүний шаардлага хүргүүлэх.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	ГХШХ, ХХМХХ, ХЭХХ, ОНХТ
18	Арга хэмжээ 2.1.5.Комиссын гишүүний зөвлөмж хүргүүлэх.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	ГХШХ, ХХМХХ, ХЭХХ, ОНХТ
19	Арга хэмжээ 2.1.6.Хүний эрхийн асуудлаар баримтжуулалт, дүн шинжилгээ хийх сан бүрдүүлэх, мэдээллийн эх сурвалж болгох.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	Нийт хэлтэс, тасаг
20	Арга хэмжээ 2.1.7.Шүүхэд нэхэмжлэл гаргах ажлыг хариуцан гүйцэтгэх, нотлох баримт бүрдүүлэх.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	ГХШХ
21	Арга хэмжээ 2.1.8.Шүүх хуралд ажиглагчаар оролцох.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	ГХШХ, ХЭХХ
22	Арга хэмжээ 2.1.9.Комиссын гишүүний шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилтэд хяналт тавих, тайлагнах.	Улсын төсөв	Шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилтийг үнэлж, тайлагнах хугацаа (хоног)	0	30	1-4	ГХШХ, ХХМХХ, ХЭХХ, ОНХТ
23	Арга хэмжээ 2.1.10.Хууль зүйн болон хүний эрхийн зөвлөгөө өгөх.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	ГХШХ, ХХМХХ, ХЭХХ, ОНХТ

Зорилт 2.2.Хүний эрхийн Үндэсний Комиссоос өмнөх жилүүдэд судалж, тодорхойлсон асуудлыг бодитойгоор шийдвэрлүүлэхийн тулд идэвхтэй үйл ажиллагаа явуулна.

24	Арга хэмжээ 2.2.1.Хууль сахиулах болон эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд хүний эрхийг хангахад чиглэсэн бодлогын нөлөөллийн үйл ажиллагаа явуулах.	Улсын болон ОУБ-ын төсөв,	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	СДШХ
25	Арга хэмжээ 2.2.2.Аюулгүй байдлыг хангах үйлчилгээ /103/ чиглэлийн сургалтын хөтөлбөрт хүний эрхийн боловсролын агуулгыг тусгасан байдалд дүн шинжилгээ хийж, чанарын тогтвортой байдлыг хангах эрх зүйн зохицуулалт, хөтөлбөрийн менежментийг сайжруулах санал, зөвлөмж боловсруулж, нөлөөллийн арга хэмжээ зохион байгуулах Дотоод хэргийн их сургууль, Үндэсний батлан хамгаалахын их сургуулийн сургалтын хөтөлбөрт үнэлгээ хийх.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны хэрэгжилтийн хувь	30	100	1-4	СДШХ
26	Арга хэмжээ 2.2.3.“Хүний эрх ба технологи” олон нийтийн хяналт шалгалтын тайлан, бодлогын зөвлөмжийг боловсруулах.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	1	1-4	ХХМХХ
27	Арга хэмжээ 2.2.4.Хүүхэд, гэр бүлийн асуудал хариуцсан нийгмийн ажилтны үйл ажиллагаанд дүн шинжилгээ хийх.	Улсын төсөв	Гүйцэтгэсэн дүн шинжилгээний ажлын тоо	0	1	1-4	СДШХ
Зорилт 2.3.Шинээр үүссэн буюу төрийн бодлогоор зохицуулах шаардлагатай хүний эрх, эрх чөлөөний асуудлаар судалгаа хийх, тулгамдсан асуудлууд, сайжруулах арга замыг тодорхойлно.							
28	Арга хэмжээ 2.3.1.“Уур амьсгалын өөрчлөлт ба зорилтод бүлгийн соёлын эрх” сэдвээр судалгаа хийх.	Улсын төсөв	Гүйцэтгэсэн судалгааны тоо	0	1	1-4	СДШХ
29	Арга хэмжээ 2.3.2.“Хөдөөгийн охид, эмэгтэйчүүдийн аж байдал” судалгааны ажилд хамтран ажиллах.	ОУБ-ын төсөв	Гүйцэтгэсэн судалгааны тоо	0	1	1-4	СДШХ, ИНЗ
30	Арга хэмжээ 2.3.3.Жендэрийн асуудлаар судалгаа хийх.	Улсын төсөв	Гүйцэтгэсэн судалгааны тоо	0	1	1-4	СДШХ
31	Арга хэмжээ 2.3.4. “Сэтгэцийн хөгжлийн бэрхшээлтэй хүмүүсийн эрх” сэдвээр судалгаа хийх.	Улсын төсөв	Гүйцэтгэсэн судалгааны тоо	0	1	1-4	СДШХ

32	Арга хэмжээ 2.3.5.“Үрчлэлтийн өнөөгийн нөхцөл байдал” сэдвээр судалгаа хийх.	Улсын төсөв	Гүйцэтгэсэн судалгааны тоо	0	1	1-4	СДШХ
33	Арга хэмжээ 2.3.6.“Хүүхдийн хууль ёсны төлөөлөгчөөр томилогдож буй нөхцөл байдал” сэдвээр судалгаа хийх.	Улсын төсөв	Гүйцэтгэсэн судалгааны тоо	0	1	1-4	СДШХ
34	Арга хэмжээ 2.3.7.“Авлигын улмаас хүний эрхэд үзүүлж буй үр нөлөө” судалгаа хийх.	Улсын төсөв	Гүйцэтгэсэн судалгааны тоо	0	1	1-3	СДШХ
35	Арга хэмжээ 2.3.8.“Хүний эрх ба шүүх шинжилгээ” сэдвээр судалгаа хийх.	Улсын төсөв	Гүйцэтгэсэн судалгааны тоо	0	1	1	СДШХ
СТРАТЕГИЙН ЗОРИЛГО ГУРАВ.Хүний эрхийг хамгаалах үндэсний тогтолцоог бэхжүүлэхэд манлайлна.							
Зорилт 3.1.Хүний эрхийг хамгаалах үндэсний тогтолцоог бэхжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлнэ.							
36	Арга хэмжээ 3.1.1.Аймаг, орон нутгийн түвшинд хүний эрхийн тулгамдсан асуудлыг шийдвэрлэх арга замыг тодорхойлох чадавхыг бэхжүүлэх.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	ОНХТ, ЗУХ
37	Арга хэмжээ 3.1.2.Хүний эрхийн мэдрэмжтэй төрийн байгууллагыг шалгаруулах шалгуур үзүүлэлт боловсруулах.	Улсын төсөв	Боловсруулсан аргачлалын тоо	0	1	1-4	СДШХ, ОНХТ, ИНЗ
38	Арга хэмжээ 3.1.3.Хүний эрхийг хамгаалах үндэсний тогтолцоог бүрдүүлэгч байгууллагатай үр дүнтэй хамтран ажиллах.	Улсын төсөв	Хамтын ажиллагааны төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь	0	100	1-4	Комиссын дарга, гишүүд, Нийт хэлтэс, тасаг
Зорилт 3.2.Иргэний нийгмийн чадавхыг нэмэгдүүлнэ.							
39	Арга хэмжээ 3.2.1.Аймаг, нийслэлийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын дэргэдэх цагдаагийн байгууллагын үйл ажиллагаанд олон нийтийн хяналт тавих үүрэг бүхий Иргэний зөвлөлийг чадавхжуулах нөлөөллийн арга хэмжээ зохион байгуулах.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	30	100	1-3	СДШХ, ХЭБХ, ОНХТ
40	Арга хэмжээ 3.2.2.Иргэний оролцооны эрх зүйн зохицуулалт”-ыг боловсронгуй болгох хүрээнд боловсруулсан “Хэвлэл, мэдээллийн	Улсын төсөв	Боловсруулсан баримт бичгийн тоо	0	3	1-4	СДШХ, ХЭБХ

	эрх чөлөөний тухай”, “Жагсаал, цуглаан хийх эрх чөлөөний тухай”, Ашгийн бус байгууллагын эрх зүйн зохицуулалт” бодлогын баримт бичгийг олон нийтэд танилцуулах, нөлөөллийн ажлыг зохион байгуулах.						
Зорилт 3.3.Эрүү шүүлтээс урьдчилан сэргийлэх үндэсний механизмыг бэхжүүлнэ.							
41	Арга хэмжээ 3.3.1.Комиссын Эрүү шүүлтээс урьдчилан сэргийлэх үндэсний механизмын үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлж төсөв, хүний нөөц, материаллаг нөхцөлөөр хангах.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	СХОХ, ЗУХ
Зорилт 3.4.Иргэний оролцоог дэмжих, улс төрийн эрх чөлөөний зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, эрсдэлд орсон хүний эрхийн хамгаалагчийг үр дүнтэй хамгаалах үйл ажиллагааг төлөвшүүлж, хүний эрх хамгаалагчийг хамгаалах үндэсний механизмыг бэхжүүлнэ.							
42	Арга хэмжээ 3.4.1.Хүний эрх хамгаалагчийн эрх зөрчигдсөн талаарх гомдол, мэдээллийг хүлээн авах, нотолгоо, баримт, мэдээлэл цуглуулах, дүгнэлт гаргах.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	ХЭХХ
43	Арга хэмжээ 3.4.2.Хүний эрх хамгаалагчийн эрх зөрчигдсөн эсэх талаарх гомдол, мэдээллийн мөрөөр хяналт шалгалт хийх.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	ХЭХХ
44	Арга хэмжээ 3.4.3.Хүний эрх хамгаалагчийг хамгаалах механизмын сурталчлах, сургагч багш бэлтгэх.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	ХЭХХ, ОНХТ
45	Арга хэмжээ 3.4.4.“Хүний эрх хамгаалагчдын нийтлэг зөрчигдөж буй эрхийн судалгаа” гүйцэтгүүлж, дүн шинжилгээ хийх.	Улсын төсөв	Гүйцэтгэсэн судалгааны ажлын тоо	0	1	1-4	ХЭХХ, ОНХТ
46	Арга хэмжээ 3.4.5.“Хүний эрх хамгаалагчдыг хамгаалах механизмын үр ашиг, хүртээмжийн үнэлгээ” судалгаа хийх.	Улсын төсөв	Гүйцэтгэсэн судалгааны ажлын тоо	0	1	1-4	ХЭХХ

47	Арга хэмжээ 3.4.6.Хүний эрх хамгаалагчийн хорооны үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	ХЭХХ
48	Арга хэмжээ 3.4.7.Хүний эрх хамгаалагчийн хорооны хуралдааныг тогтмол зохион байгуулах.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	ХЭХХ
49	Арга хэмжээ 3.4.8.Хүний эрх хамгаалагчийн хорооны гишүүд болон хэлтсийн албан хаагчдыг хуулиар хүлээсэн чиг үүргээ хэрэгжүүлэх чадавхыг бэхжүүлэх ажлыг олон улсын байгууллагын дэмжлэгтэй зохион явуулах.	Төсөл хөтөлбөр	Хүргүүлсэн саналын тоо	0	2	1-4	ХЭХХ
50	Арга хэмжээ 3.4.9.Хүний эрх хамгаалагчийн үйлдлийг хамгаалах төрийн байгууллага, албан тушаалтан, хуулийн этгээдийн нийтлэг үүргийн хэрэгжилтийг хангахад хяналт тавих чиг үүргийн хүрээнд Засгийн газрын хэрэг эрхлэх газар, Төрийн албаны зөвлөлтэй хамтран ажиллах, сургалт, нөлөөллийн ажлуудыг үе шаттай зохион байгуулах.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны хэрэгжилтийн хувь	0	100	1-4	ХЭХХ
51	Арга хэмжээ 3.4.10.Хүний эрх хамгаалагчийг хамгаалах үндэсний тогтолцоог бэхжүүлэх чиглэлээр хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	ХЭХХ
Зорилт 3.5.Хүний хувийн мэдээллийг хамгаалах Монгол Улсын тогтолцоог боловсронгуй болгоход идэвхтэй дэмжлэг үзүүлж, цахим технологийн хүний эрхийн эрсдэлийг хянах Комиссын механизмыг бэхжүүлнэ.							
52	Арга хэмжээ 3.5.1.Хүний хувийн мэдээлэл хамгаалах тухай хуулийн 22.6-д заасны дагуу мэдээлэл хариуцагчийн мэдээлэл цуглуулах, боловсруулах, ашиглахад илэрсэн зөрчил, түүний сөрөг үр дагаврыг арилгах талаар авсан хариу арга хэмжээний талаар ирүүлсэн бүртгэлийг хүлээн авч хянан, цаашид	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	ХХМХХ

	анхаарах зүйлийн талаар зөвлөмж өгөх.						
53	Арга хэмжээ 3.5.2.Хүний хувийн мэдээлэл хамгаалах тухай хуулийн 23.2-д заасны дагуу мэдээлэл хариуцагч хүний оролцоогүй цахим хэлбэрээр боловсруулалт хийх технологийг ашиглан мэдээлэл цуглуулж, боловсруулж, ашиглах тохиолдолд зөвлөмж өгөх.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	XXMXX
54	Арга хэмжээ 3.5.3.Хүний хувийн мэдээллийг, цуглуулах, боловсруулах, ашиглах, хамгаалах үйл ажиллагааны талаар ирүүлсэн гомдол, мэдээллийг хүлээн авч шалгаж, шийдвэрлэх.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	XXMXX
55	Арга хэмжээ 3.5.4.“Хүний эрх ба технологи” аяныг төлөвлөгөөний дагуу зохион байгуулах.	Улсын төсөв	Зохион байгуулсан аяны тоо	0	1	1-4	XXMXX
СТРАТЕГИЙН ЗОРИЛГО ДӨРӨВ.Хүний эрхийн соёл, боловсролын үндэсний тогтолцоог бэхжүүлнэ.							
Зорилт 4.1.Бүх нийтийн хүний эрхийн боловсролыг дээшлүүлэх, ур чадварыг нэмэгдүүлэх, соёлыг төлөвшүүлэхэд хувь нэмэр оруулна.							
56	Арга хэмжээ 4.1.1.Хүний эрхийн боловсрол олгох чиглэлээр сурталчилгаа, нөлөөллийн ажил зохион байгуулах.	Улсын төсөв	Зохион байгуулсан нөлөөллийн ажлын гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	ХЭБХ, ГХШХ XXMXX, ХЭХХ, ОНХТ, СХОХ
57	Арга хэмжээ 4.1.2.“Хүний эрхийн төлөө хамтдаа” нээлттэй өдөр зохион байгуулах.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны дэд төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь	0	100	2-3	Нийт хэлтэс, тасаг, ИНЗ
58	Арга хэмжээ 4.1.3.“Хүний эрх” онол, арга зүйн сэтгүүлийг эрхлэн гаргах.	Улсын төсөв	Шинээр гаргасан сэтгүүлийн тоо	0	2	2, 4	ХЭБХ
59	Арга хэмжээ 4.1.4.Хүний эрхийн ном, товхимол орчуулах, боловсруулах, хэвлүүлэх.	Улсын төсөв, төсөл, хөтөлбөр	Хэвлэмэл бүтээлийн тоо	0	10	3	Нийт хэлтэс, тасаг
60	Арга хэмжээ 4.1.5.Хүний эрхийн олон улсын өдөр, Хүний эрх хамгаалагчийн өдрийг батлагдсан төлөвлөгөөний дагуу тэмдэглэн өнгөрүүлэх.	Улсын төсөв, төсөл хөтөлбөр	Дэд төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь	0	100	4	Нийт хэлтэс, тасаг
Зорилт 4.2.Хүний эрхийн албан боловсролын тогтолцоог дэмжиж, албан бус боловсролын тогтолцоог бэхжүүлэхэд манлайлна.							

61	Арга хэмжээ 4.2.1.Хүний эрхийн боловсролыг дэмжих, түгээн дэлгэрүүлэх ажлыг албан, албан бус болон насан туршийн боловсролын тогтолцоогоор дамжуулан хэрэгжүүлэх.	Улсын төсөв	Дэд төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь	0	100	1-4	ХЭБХ, ХХМХХ, ХЭХХ, СХОХ, ОНХТ, ИНЗ
Зорилт 4.3.Хүний эрхийн боловсрол олгох, хүний эрхийн соёлыг төлөвшүүлэх үйл ажиллагааг шинжлэх ухаан, технологийн дэвшил, судалгаанд суурилсан байдлаар хэрэгжүүлнэ.							
62	Арга хэмжээ 4.3.1. Зорилтот бүлэгт чиглэсэн хүний эрхийн боловсрол олгох үйл ажиллагаа, тэдний мэдлэг хандлагыг дээшлүүлэх, чадавхжуулахад дэмжлэг үзүүлэх.	Улсын төсөв	Сурталчилгаа нөлөөллийн ажлын гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	ХЭБХ
63	Арга хэмжээ 4.3.2.Насанд хүрээгүй хүнд зориулсан хүний эрхийн сургалтын модуль боловсруулах.	Улсын төсөв	Боловсруулсан сургалтын модулийн тоо	0	1	1-4	ХЭБХ
64	Арга хэмжээ 4.3.3.“Хүний эрх, эрх чөлөөний тухай ойлголт” сургалтын агуулгыг шинэчлэх.	Улсын төсөв	Боловсруулсан сургалтын модулийн тоо	0	1	2	ХЭБХ
СТРАТЕГИ ЗОРИЛГО ТАВ.Хүний эрхийн салбарт олон талт хамтын ажиллагааг хөгжүүлнэ.							
Зорилт 5.1.Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын хүний эрхийн механизмтай ажиллах үндэсний чадавхыг бэхжүүлнэ.							
65	Арга хэмжээ 5.1.1.Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Хүний эрхийн зөвлөлийн хүний эрхийн төлөв байдлын ээлжит нэгдсэн хэлэлцүүлэгт Комиссын төлөөлөл мэдэгдэл хийх.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны хэрэгжилтийн хувь	0	100	1-4	ГХАТ
66	Арга хэмжээ 5.1.2.Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын Хүний эрхийг хамгаалах тогтолцооны байгууллагуудтай хамтран ажиллах.	Улсын төсөв, ОУБ-ын санхүүжилтээр	Хамтарч ажилласан ажлын гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	ГХАТ
67	Арга хэмжээ 5.1.3.Хүний эрх хамгаалагчийг хамгаалах механизмыг бэхжүүлэх чиглэлээр НҮБ-ын суурин төлөөлөгчийн газартай хамтран, олон улсын байгууллагуудад хүргүүлсэн төслийг хэрэгжүүлэх бэлтгэл ажлыг хангах.	Төсөл хөтөлбөр	Хүргүүлсэн саналын тоо	0	2	1-4	ХЭХХ

68	Арга хэмжээ 5.1.4.Хүний эрхийн үндэсний байгууллагуудын технологи ба хүний эрхийн сүлжээ, дэлхийн улс орнуудын хувийн мэдээлэл хамгаалах байгууллагуудтай хамтын ажиллагаа хөгжүүлэх.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	ХХМХХ
Зорилт 5.2.Олон улсын хүний эрхийн эрх зүйг хэрэглэх үндэсний чадавхыг бэхжүүлнэ.							
69	Арга хэмжээ 5.2.1.Хүний эрх, эрх чөлөөг хамгаалах, зөрчигдсөн эрхийг сэргээх, хүний эрхийн олон улсын эрх зүйн хэм хэмжээг хэрэглэх үндэсний чадавхыг бэхжүүлэхэд Европын Хүний эрхийн Шүүх, Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын гэрээний хороодын туршлагыг судалж, Монгол Улсын онцлогт нийцүүлсэн хэрэглээг төлөвшүүлэх.	Улсын төсөв	Холбогдох байгууллагад хүргүүлсэн саналын тоо	0	2	1-4	ГХАТ
70	Арга хэмжээ 5.2.2.Хүний эрхийн тулгамдсан асуудлаар олон улсын арга хэмжээг Монгол Улсад зохион байгуулж, асуудлыг холбогдох талуудын оролцоотой шийдвэрлэх боломжийг бүрдүүлэх.	Улсын төсөв				1-4	Нийт хэлтэс, тасаг
71	Арга хэмжээ 5.2.3.Монгол Улс дахь олон улсын байгууллагуудтай “Тогтвортой хөгжил-Хамтын ажиллагаа” ээлжит уулзалт зохион байгуулах.	Улсын төсөв	Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо	0	2	1-4	ЗУХ, ГХАТ, СХОХ
72	Арга хэмжээ 5.2.4.Хүний эрхийн чиглэлээр төслийн санал боловсруулж, холбогдох байгууллагад хүргүүлэх, хэрэгжилтэд хяналт тавих, тайлагнах.	Улсын төсөв	Санал хүргүүлсэн төслийн тоо	0	2	1-4	ЗУХ, ГХАТ, СХОХ
Зорилт 5.3.Олон улсын болон бүс нутгийн түвшинд Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын байр суурь, оролцоог нэмэгдүүлнэ.							
73	Арга хэмжээ 5.3.1.Хүний эрхийн чиглэлээр олон улсын хурал, сургалт, семинарт ажилтнуудыг хамруулж, бэлтгэл ажлыг хангах.	Улсын төсөв, төсөл хөтөлбөр	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	ГХАТ

74	Арга хэмжээ 5.3.2.Бүс нутгийн болон олон улсын сүлжээ байгууллагуудтай олон талт түншлэлийг хөгжүүлэх, үйл ажиллагаанд идэвхтэй оролцох.	Улсын төсөв	Хамтарч ажилласан ажлын гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	ГХАТ
75	Арга хэмжээ 5.3.3.Хүний эрхийн үндэсний байгууллагуудын дэлхийн холбооны магадлан итгэмжлэлд хамрагдах.	Улсын төсөв	Магадлан итгэмжлэлийн үнэлгээ	A	A	1-4	ГХАТ
Зорилт 5.4.Иргэний нийгэм, хэвлэл мэдээллийн байгууллагатай хамтын ажиллагааны үр дүнтэй түншлэлийг бэхжүүлнэ.							
76	Арга хэмжээ 5.4.1. Комиссын дэргэдэх иргэний нийгмийн зөвлөлтэй хамтран хүний эрхийг хамгаалах, хүний эрхийн боловсрол, соёлыг түгээх.	Улсын төсөв	Зохион байгуулсан хурлын тоо	0	4	1-4	ЗУХ, ИНЗ
77	Арга хэмжээ 5.4.2.“Хүний эрхийн Үндэсний Комисс-Иргэний нийгмийн түншлэл” уулзалт, хэлэлцүүлэг зохион байгуулах.	Улсын төсөв	Зохион байгуулсан уулзалтын тоо	0	2	2,4	ЗУХ, ИНЗ
78	Арга хэмжээ 5.4.3.Хүний хувийн мэдээлэл хамгаалах асуудлаар Комиссын үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх экспертийн сүлжээг хөгжүүлэх.	Улсын төсөв	Зохион байгуулсан уулзалтын тоо	0	10	1-4	ХХМХХ
79	Арга хэмжээ 5.4.4.Комиссын Хэвлэл мэдээлэл, олон нийттэй харилцах стратегийг хэрэгжүүлэх.	Улсын төсөв	Хэвлэл мэдээлэл, олон нийттэй харилцах стратегийн хэрэгжилтийн хувь	0	100	1-4	ХЭБХ, ОНХТ
80	Арга хэмжээ 5.4.5.Комиссын үйл ажиллагааг хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр сурталчлах, хэвлэлийн бага хурал зохион байгуулах, ярилцлага өгөх ажлыг хэрэгжүүлэх.	Улсын төсөв	Зохион байгуулсан хэвлэлийн хурлын тоо	0	10	1-4	Нийт хэлтэс, тасаг
СТРАТЕГИ ЗОРИЛГО ЗУРГАА.Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын чадавхыг бэхжүүлнэ.							
Зорилт 6.1.Комисс иргэдэд нээлттэй, ил тод, хүртээмжтэй, хүрэлцээтэй үйл ажиллагаагаа явуулах байртай болно.							
81	Арга хэмжээ 6.1.1.Бие даасан байртай болоход чиглэсэн үйл ажиллагаа явуулах.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	2-4	СХОХ
Зорилт 6.2.Хүний эрхийн хяналт, шалгалт, гомдол шийдвэрлэх, хүний эрхийн зөвлөгөө өгөх үйл ажиллагааг боловсронгуй болгоно.							

82	Арга хэмжээ 6.2.1.Комисст иргэдээс ирүүлсэн гомдлын шийдвэрлэлтийг хянах, олон нийтэд мэдээлэх цахим системийн хэвийн ажиллагааг хангаж, мэдээллийн сангийн аюулгүй ажиллагааг хангах.	Улсын төсөв	Мэдээллийн сангийн тоо	0	1	1-4	ЗУХ, ГХШХ, ХЭХХ, ХХМХХ
Зорилт 6.3.Хүний эрхийн Үндэсний Комиссын чиг үүргийг хэрэгжүүлэх орон нутаг болон Тамгын газрын материаллаг, мэргэжлийн чадавхыг бэхжүүлнэ.							
83	Арга хэмжээ 6.3.1.Байгууллагын албан хаагчдын нийгмийн баталгааг хангах хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх, тайлагнах.	Улсын төсөв, төсөл хөтөлбөр	Хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн хувь	0	100	1-4	ЗУХ
84	Арга хэмжээ 6.3.2.Байгууллагын албан хаагчдын сургалтын төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх, тайлагнах.	Улсын төсөв, төсөл хөтөлбөр	Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь	0	100	1-4	ЗУХ
85	Арга хэмжээ 6.3.3.Монгол Улсад хүний эрхийн байгууллага үүсэн байгуулагдсаны 25 жилийн ойг төлөвлөгөөний дагуу зохион байгуулах.	Улсын төсөв	Дэд төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь	0	100	1-4	Нийт хэлтэс, тасаг
Зорилт 6.4.Инновац, технологийн дэвшлийг ашиглан ажлын чанар, бүтээмжийг дээшлүүлнэ.							
86	Арга хэмжээ 6.4.1.Байгууллагын үйл ажиллагаанд “Олон улсын чанарын менежментийн тогтолцооны ISO 9001:2015 стандарт”, “Бүтээмж, чанарын дугуйлангийн тогтолцоо”-г нэвтрүүлэх ажлыг төлөвлөгөөний дагуу хэрэгжүүлэх, тайлагнах.	Улсын төсөв	Дэд төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь	0	100	1-4	Нийт хэлтэс, тасаг
87	Арга хэмжээ 6.4.2.Байгууллагын үйл ажиллагааг цахим шилжилтийн бодлогод нийцүүлэн хөгжүүлэх, мэдээллийн аюулгүй байдлыг хангах төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх, тайлагнах.	Улсын төсөв	Дэд төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь	0	100	1-4	ЗУХ
88	Арга хэмжээ 6.4.3.Хүний эрхийн боловсрол олгох, соён гэгээрүүлэх, хүний эрхийн зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагаанд дэвшилтэт технологи, цахим платформыг ашиглан, хүн амын бүлгүүдэд хүртээмжтэй байдлаар хүргэх.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	ХЭБХ

ХОЁР. ХУУЛИАР ХҮЛЭЭСЭН НИЙТЛЭГ ЧИГ ҮҮРГИЙГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА							
Зорилт долоо. Төрийн захиргааны удирдлагыг хэрэгжүүлж, төсвийн удирдлагын үр ашигтай байдлыг хангах.							
89	Арга хэмжээ 7.1.Байгууллагын үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх, хяналт тавих, тайлагнах.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	2, 4	Нийт хэлтэс, тасаг
90	Арга хэмжээ 7.2.Байгууллагын хүний нөөцийн үйл ажиллагааг төлөвлөх, тайлагнах.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	ЗУХ
91	Арга хэмжээ 7.3.Төрийн албаны тухай хууль тогтоомж, Төрийн албан хаагчийн ёс зүй, сахилга, хариуцлага, стандартын хэрэгжилтэд хяналт тавих, тайлагнах. - Байгууллагын дотоод хяналтын механизмыг сайжруулж, албан хаагчдыг авлига, ашиг сонирхлоос ангид байхад чиглэсэн арга хэмжээг хэрэгжүүлэх.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	2, 4	ЗУХ, Ёс зүйн дэд хороо
92	Арга хэмжээ 7.4.Байгууллагын санхүүгийн хэвийн нөхцөлийг хангаж, төсвийн төсөл болон санхүүгийн тайлан мэдээг цаг тухайд нь боловсруулах, тайлагнах.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	СХОХ
93	Арга хэмжээ 7.5.Санхүүгийн дотоод аудитыг төлөвлөгөөний дагуу хэрэгжүүлж, хэрэгжилт үр дүнг тайлагнах. - Төсвийн хөрөнгөөр санхүүжих хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээний төлөвлөлт, хэрэгжилтийн талаарх мэдээллийг ил тод байдлыг нэмэгдүүлж, иргэн, иргэний нийгмийн байгууллагын оролцоог хангах.	Улсын төсөв	Дэд төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь	0	100	1-4	СХОХ

94	Арга хэмжээ 7.6.Байгууллагын үйл ажиллагааны ил тод байдлыг хангах, тайлагнах. - Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хуулийн дагуу мэдээлэл бэлтгэх, байршуулах албан хаагчдыг томилох; - Олон нийтэд нээлттэй, ил тод болгохоор заасан мэдээллийг тухай бүр цахим системд нээлттэй байршуулж, хуулийн хэрэгжилтэд хоёр жил тутам үнэлгээ хийж олон нийтэд ил тод мэдээлэх. (ЗУХ, СХОХ)	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	Нийт хэлтэс, тасаг
95	Арга хэмжээ 7.7.Байгууллагын албан хаагчдын үйл ажиллагаагаа тасралтгүй, хэвийн явуулах нөхцөлийг бүрдүүлэх.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	СХОХ
96	Арга хэмжээ 7.8.Авлига ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохион байгуулах, хяналт тавих, тайлагнах. - Авлигатай тэмцэх газраас соён гэгээрүүлэх чиглэлээр бэлтгэсэн контентуудыг байгууллагын албан ёсны цахим хуудас, сошиал сувгууд, дотоод сүлжээ, мэдээллийн самбар, лед дэлгэц зэрэг олон хэлбэрээр сурталчилж, олон нийтэд түгээх. - Өөрийн байгууллагын эрх хэмжээ, үйл ажиллагаатай холбогдуулан эрхлэн гаргадаг ном гарын авлага, сэтгүүл, хэвлэмэл материал, зэрэгт шүгэл үлээх, авлигын хор хөнөөлийг иргэдэд ойлгуулах,	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	ЗУХ, ГХШХ, ХЭБХ, ХХМХХ, ХЭХХ, СХОХ

	сурталчлан таниулсан, түүнд уриалсан мэдээлэл болон авлигын мэдээлэх 110 дугаарыг оруулан сурталчлах. - Өөрсдийн байгууллагын үйл ажиллагаанд авлигад өртөж болзошгүй чиглэлийг сонгон авлигын эрсдэлээс ангид байхад чиглэсэн, ёс зүй, шударга байдлыг уриалсан агуулга бүхий 2-оос доошгүй видео контент бүтээж, олон нийтэд хүргэсэн байх. - Байгууллага үйл ажиллагааны онцлогт тохируулан авлигаас урьдчилан сэргийлэх, соён гэгээрүүлэх чиглэлээр шинэ санал, санаачилга гарган, тодорхой арга хэмжээг хэрэгжүүлэх, энэ чиглэлээр иргэний нийгмийн оролцоо, хамтын ажиллагааг нэмэгдүүлэх. - Байгууллагуудын үйл ажиллагаа, үйлчилгээний хүнд суртал чирэгдэлтэй холбоотой ирүүлсэн гомдол, мэдээлэлд дүн шинжилгээ хийж, үр дүнд суурилсан арга хэмжээг хэрэгжүүлж хэвших. - Авлигын эрсдэл ба авлига гарах боломжийг бууруулах чиглэлээр тухайн байгууллагаас цахимаар иргэд, олон нийтэд үзүүлж буй цахим үйлчилгээний чанар, хүртээмжийг дээшлүүлэх						
--	---	--	--	--	--	--	--

	чиглэлээр арга хэмжээг зохион байгуулах. - Шүгэл үлээхийг дэмжих зорилгоор мэдээлэл өгөх суваг, хамгаалалтын арга хэлбэр, ач холбогдлын талаар олон нийтэд сурталчлах.						
97	Арга хэмжээ 7.9.Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах тухай хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хангах, тайлагнах.	Улсын төсөв	Батлуулсан баримт бичгийн тоо	0	1	1-4	Нийт хэлтэс, тасаг, ИНЗ
98	Арга хэмжээ 7.10.Бодлогын баримт бичиг, хууль тогтоомж, тогтоол шийдвэр, төсөл хөтөлбөр, гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлтэд хяналт-шинжилгээ үнэлгээ хийх төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх, тайлагнах.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	2-4	ЗУХ
99	Арга хэмжээ 7.11.Байгууллагын дотоод хяналтын үйл ажиллагааг батлагдсан төлөвлөгөөний дагуу хэрэгжүүлж, үр дүнг тайлагнах.	Улсын төсөв	Дэд төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь	0	100	1-4	ЗУХ
100	Арга хэмжээ 7.12.Захиргааны шийдвэр, гэрээ, дүрэм журмын эрх зүйн үндэслэлийг хангуулах, хууль, эрх зүйн сургалт, зөвлөгөө өгөх, хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд хяналт тавих.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	ЗУХ
101	Арга хэмжээ 7.13.Байгууллагын архив, албан хэрэг хөтлөлтийн үйл ажиллагааг холбогдох хууль тогтоомж, заавар, стандартын дагуу хөтлөн явуулах, хяналт тавих, тайлагнах.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	Нийт хэлтэс, тасаг
102	Арга хэмжээ 7.14.Байгууллагын хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн бодлого, төлөвлөгөөг хэрэгжүүлж, тайлагнах.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	ЗУХ

103	Арга хэмжээ 7.15.Байгууллагын дэргэдэх зөвлөл, хороо, комисс, ажлын хэсгийн үйл ажиллагааг удирдлага, зохион байгуулалтаар хангах, шийдвэрийн хэрэгжилтэд хяналт тавих, тайлагнах.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	1-4	ЗУХ
104	Арга хэмжээ 7.16.Комиссын хуралдаан, Тамгын газрын хурлын бэлтгэл, зохион байгуулалтыг хангах, үүрэг даалгаврын хэрэгжилтэд хяналт тавих, тайлагнах.	Улсын төсөв	Үйл ажиллагааны гүйцэтгэлийн хувь	0	100	2-4	ЗУХ

--- oOo ---